
This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

<https://books.google.com>

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

323

E

101

323E101

Gezamenlijk

AAN MIJNE

L A N D-

EN

S T A D G E N O O T E N.

DOOR

JACOB WILLEM VAN DEN BIESEN.

Amsterdam, 9 November,

1830.

Onmiddellijk na de mij toegevoegde moorddadige aanranding, vatte ik de pen op, om aan mijn, door de diepste verontwaardiging, gloeiend gevoel lucht te geven. Zeer velen mijner vrienden ontradden mij echter toen de uitgave, en wenschten dat alvorens eenig tijdverloop mij daartoe meerdere kalmte gave. Ik ontveins dan ook niet dat, zoo als het thans verschijnt, de scherpe uitdrukkingen eener persoonlijke tegenweer er van zijn uitgewischt, en hetzelfde in dit opzigt meer waardig is aan het Publiek waarvoor ik schreef. Overigens zal, des houde ik mij verzekerd, het welwillend Publiek gaarne het in stijl of voordragt gebrekige of welligt van mijn geschokt gemoed nog te zeer kennelijke sporen latende, in dit geschrift gunstiglijk verschoonen.

————— 103508607 —————

Meermalen zijn in het *Algemeen Handels-Blad* verto-
gen geplaatst, tot aanprijzing strekkende van betengende
verordeningen van de uitspattingen der Drukpers. Hier
zij evenwel slechts herinnerd aan het negende nummer
van het jaar 1829, (van Zaterdag den 31 Januarij,)
waarin meer bepaaldelijk de vraag is behandeld: *Wat is
vrijheid der Drukpers?* ©

Daarbij werd namelijk met eene beknopte historische
opsomming aangetoond, hoe, te allen tijde, ook sedert
de verklaring van het grondbeginsel van de *vrijheid* der
Drukpers, de misbruiking van die vrijheid door strafver-
ordeningen bedwongen werd.

„ In Frankrijk, ” leest men daar, „ was de *afschaffing van*
„ *alle censuur*, of hetgeen men de erkenenis noemt van de
„ *vrijheid der Drukpers* een der onmiddellijkste gevolgen van
„ de volbragte omwenteling. Maar wie weet niet, hoe spo-
„ dig diegeen onder de valbijl werd gebragt, die het mogt ge-
„ waagd hebben een geschrift in druk uit te brengen en uit te
„ geven, of te verspreiden, hetwelk geacht zoude zijn geweest
„ te strijden tegen eenige der alstoen met het hoog gezag

„ bekleede meeningen. Het was op dien zelfden voet, dat
 „ die vrijheid der Drukpers, benevens de daarmede gepaarde
 „ strafbedreigingen tegen het uiten van andere politieke be-
 „ gripfen dan de heerschende, werd overgebracht in de Belgi-
 „ sche, tegenwoordig zuid-nederlandsche provinciën, tijdens
 „ derzelver vereeniging met de fransche Republiek.

„ De vereenigde Nederlanden, na den inval en de bezetting
 „ door het fransche leger in de maand Januarij 1795, voor
 „ het uiterlijk onafhankelijk blijvende, *proclameerden* nogtans
 „ toen voor het eerst, onder de benaming van Vrijheid der
 „ Drukpers, in navolging der franschen, en als een der on-
 „ vervreembare regten van den mensch, de aldaar te allen
 „ tijde steeds bestaan hebbende vrijheid, om zonder vooraf-
 „ gaande vergunning te kunnen doen drukken. Men herinnert
 „ zich hoe, in vele steden, naauwelijks de ingetrokken Fran-
 „ schen bij de burgeren ingelegerd, en de fungerende regerings-
 „ leden door provisionele representanten of gemeenteraden
 „ vervangen waren, of er werden afkondigingen gedaan, strek-
 „ kende tot bedreiging van gevaugenis, bannissement, geesse-
 „ ling, met brandmerk of met den strop, ja *doodstraf*, tegen
 „ al wie *onrustbarende* tijdingen of geruchten mogt versprei-
 „ den, of door gesprekken of geschriften en vooral nieuwspa-
 „ pieren *tweedragt* of *wantrouwen* onder de ingezetenen mogt
 „ zaaijen, of wel in het algemeen, afkeer tegen de bestaande
 „ orde van zaken mogt willen verwekken.”

©

In welk tijdsgewricht werd dit vertoog geplaatst? Juist
 terwijl de tegenstandspartij alle krachten inspande, om
 de afschaffing van die verordeningen van 1815 te ver-
 krijgen, en wanneer hare redenaars in de raadzaal en
 hare schrijvers in de journalen, den eisch opperden van
 eene onbepaalde vrijheid der Drukpers, (de noodzakelijke
 voorbereiding tot de zoogenaamde *vrijheid in alles en*
voor allen, dat bedriegelijk guichelbeeld, waardoor de
 drijvers der wereldverwoesting de knellendste dwinglandij
 aan de misleide menigte behagelijk weten te maken.)

Hier volge nog het slot van het aangehaalde artikel:

„ Zoo is dan wel de vrijheid der Drukpers, sedert het eerste
 „ in zwang komen van die benaming, altijd verstaan geweest

„ als de bevoegdheid om zich, zonder voorafgaande vergunning te behoeven, te bedienen van de Drukpers enz. Maar „ nimmer is daarbij door eenigen wetgever begrepen, dat „ ook de INHOUD van zulk geschrift tegen regtsvervolgingen „ zoude zijn gewad**®**borgd, in het geval dat hetzelfde strekken „ mogt TOT VERSTORING DER OPENBARE RUST,” enz.

Nu zij nog aangemerkt dat te dier tijd, wel niet de geheel *onbepaalde* vrijheid der Drukpers, maar althans de *afschaffing* van wat men algemeen de exceptionele wetgeving (*législation de circonstances*) noemde, de eenparige wensch was zelfs bij de leden der Hooge Staatsvergadering, zeer enkelen uitgezonderd die reeds destijds in het door een hunner medeleden (den heer de Brouckère) gedane voorstel het beraamd *plan* vooruitzagen van, na verworvene slaking van allen band, ook die zelfde bandeloosheid tot het middel te doen strekken om de verdere ondermijning van het staatsgebouw te volvoeren.

Van *alle*, belgische of oud-nederlandsche nieuwsbladen was toen het A. H. B. het *eenige*, dat strafverordeningen ter beteugeling van de misbruiking der Drukpers inriep, dat in die misbruiking de misdadige poging zag *tot verstorning der openbare rust*, en dat daarbij onder andere herinnerde, hoe, zelfs in den tijd der zoogenaamde *baataafsche vrijheid*, gevangenis, bannissement, geesseling, met brandmerk, of met den strop, ja doodstraf werd bedreigd tegen al wie *onrustbarende tijdingen of geruchten* mogt verspreiden.

En het moest mij, den ondernemer, eigenaar, en eenigen zamensteller van dat zelfde A. H. B. gebeuren, niet dat eenige regterlijke autoriteit termen hadde gevonden om de door mij zelven gewenschte en verlangde beteugelingswet tegen mij te doen werken, maar dat een man, (in wiens geldelijk vermogen een ieder onbepaald crediet stelt, en wiens moreel karakter aan den anderen

kant bij al wat fatsoenlijk is, even zeer op deszelfs waarde geschat wordt,) mij in een openbaar gezelschap de bedoeling durfde aantijgen van *door onrustbarende tijdingen* in het A. H. B. *oproer te stoken*; *) ja, dat, hetzij dan door den zelfden, hetzij door anderen, de nog meer valschaartige laster verspreid werd, alsof de mishagende berigten door mij opzettelijk waren medegedeeld uit vernochtheid aan de belgische muitelingen, en wel met dat gevolg, dat daardoor, nadat mij nog eerst ter Beurse de honendste mishandeling was aangedaan, onder het geroep van *sla hem dood, den oproermaker, den brabander*, enz. een oploop van het gemeen tegen mij werd aangehitst, hetwelk mij ongetwijfeld op de moorddadigste wijze zoude hebben omgebracht, ware 't mij niet gelukt eindelijk in een huis te kunnen wijken, vanwaar de gewapende magt te mijner bescherming kon worden geroepen. †)

Zoo straks zullen de berigten zelve worden aangewezen en toegelicht, die, zoo men 't heeft voorgegeven, tot *aanleiding*, . . . neen, die tot *voorwendsel* voor dien aanslag hebben gestrekt. Immers, indien zuivere liefde voor Koning en Vaderland oorzaak ware geweest van werkelijke verontwaardiging over den inhoud van die berigten, zoo hadde deze zich op eene andere, niet misdadige, wijze geuit. Al ware ook aan te nemen dat menigen, te goeder trouw en met een welmeenend inzicht, de openbare mededeeling van mingunstige tijdingen in het algemeen oordeelen mogten nadeelig te kunnen zijn, — waarover nader, — zoo zoude die wijze van zien geacht kunnen worden voort te spruiten uit overmaat van bezorgdheid om toch alle aanleiding tot ongerustheid te vermijden, doch wel zeker geen beweeggrond opleveren om

*) Zie het *Verslag* hier achter.

†) Zie het *Verslag* hier achter.

zelf met woord of daad bevorderlijk te zijn tot het in beweging brengen eener onbesuisde menigte, welke men zoo ligt aan het hollen brengt, en dan zoo bezwaarlijk weder in toom houdt. Dan, de schroomvalligheid van dezen hadde veeleer moeten zwichten voor de daadzakelijke blijk van hare ongegrondheid; — welke onrust, toch, hadden die berigten gebaard, anders dan die, welke mijne belagers zelve, onder den schijn van partij te trekken voor de goede zaak, goedvonden aan te leggen? Waar heeft men ergens iemand, anders dan deze mijne belagers, ten gevolge van die berigten zien het hoofd opsteken, of zich onttrekken aan de algemeene verplichtingen van betamelijkheid?

Maar die berigten, zegt men, waren *ontmoedigend*; en juist werden zij medegedeeld op den avond toen des anderen ochtends een aanzienlijk gedeelte van onze gewapende burgerenschaar zich in de nabijheid van den vijand moest gaan begeven! Dit denkbeeld, waarlijk hoe welmeenend ook mogelijk bij moeders en zusters opgerazen, moet al een zeer zonderling begrip van het hollandsch karakter ten grondslag hebben. Hoe! onze fiere jongelingen zouden geen moed hebben anders dan bij eenen gunstigen stand van zaken! het hart zoude hun wegzinken bij het eerste mingunstig courantenbericht! Zoo verguize men toch het oud-nederlandsche heldenhart niet. Neen, onze gewapenden ontveinzen het zich geenszins dat zij eenen vijand gaan ontmoeten; zij weten dat het hunne roeping niet is slechts eenen vlugtenden vijand van uit de verte na te trekken, maar eenen dreigenden vijand weerstand te bieden, pal te staan zoo hij de oud-nederlandsche grens mogt genaken, hem te verpletteren waar hij die mogt overschrijden, hem naar zijn mouterland terug te jagen indien hij reeds mogt zijn voorgedrongen, en alsdan den hoon, het oud-nederlandsch grondgebied aangedaan, af te wasschen in zijn bloed. Gloeiende van verontwaardiging over de snoode vertre-

ding van het landsvaderlijk gezag des geliefden Konings, haken onze dapperen naar de gelegenheid om den euvelmoed van het hoog en laag gespuis te tuchtigen, de om wraak roepende schimmen van zoo vele verraderlijk vermoordde broederen te verzoenen, de zoo smadelijk gehoonde volkseer te handhaven, en zich de waardige nazaten te betoonen van een in veel banger tijden nog door leeuwenmoed en volharding zegevierend gebleven, nooit volprezen, voorgeslacht. Is hun door de raadsbesluiten van eene ondoorgrondelijke staatkunde, of wel van eene misschien niet minder ons begrip te boven gaande, grootmoedigheid, de vervulling ontzegd van het verlangen om de booswichten aan te tasten in hunne eigene woonsteden, die moordholten helaas! voor onze brave krijgsknechten; met blakenden ijver althans spoeden zij zich naar hunne bestemming aan de oud-nederlandsche grenzen, en zij zullen met verhoogde geestdriften vijand te ontmoet snellen indien zij mogten vernemen dat hij zich hadde onderwonden hun den weg tot den strijd te bekorten.

Zóó denken zij, wien Hollandsch bloed door de aderen vloeit; maar niet zoo, wel zeker, diegenen, die eene *ontmoediging* zien in elk mingunstig bericht van den stand der zaken. Het is de eigenschap van al wat veerkracht bezit, nieuwe kracht te verkrijgen bij nieuwen druk; hij, wien die ontbreekt, knijpe de oogen dicht bij nakend gevaar; die waarlijk moed heeft, gaat met onversaagden blik voorwaarts, en regelt met bedaardheid de inspanning zijner krachten naar den eisch der omstandigheid. Waar was ook een enkele onder de, den anderen morgen uittrekkende, burgeren en jeugdige vrijwilligen, bij wien men eenen zweem van *ontmoediging* bespeurde? Niet de Amsterdamsche Stads-Courant alleen, zoo ergdenkenden al wederom mogten onderstellen naar een *medegedeeld bericht*, ook andere dagbladen hebben uit hunne partionliere correspondentien bericht gegeven van het uit-

trekken dier dapperen ; duizenden zijn daarvan ooggetuigen geweest ; het was een schoone ochtend voor Nederlands hoofdstad en voor het vaderland. Maar wat behoeft het wereldkundige hier vermeld? De man zelf die het allereerst mij aanrandde, heeft het in een, voor het overige even zinloos als op nieuw honend aan mij gerigt schrijven erkend met de woorden : „ ik heb deze edele „ jongelingen dezen morgen vol vuur en moed de stad zien „ verlaten , niettegenstaande uwe 8000 muitelingen op „ de plaats hunner bestemming aanrukken” enz *).

Zonderlinge bekrompenzinnigheid! Men leze hierachter 's mans ganschen brief, en men zal ontwaren dat hij met genoegen eenen van zijne zoonen in de gelederen der nittrekkenden heeft gezien, ja, dat *hij zelf*, ofschoon vader van acht kinderen, zich bereid gevoelt, is het nood, ter verdediging van het dierbaar vaderland enz. op te trekken. En die man acht het *onrustbarend*, wanneer hij in het A. H. B. vermeld vindt dat 8000 brusselaars *den weg* naar 's Hertogenbosch *zijn ingeslagen*. Wel te verstaan, van Antwerpen aan, waar eene andere bende, gelijk helaas! sedert maar al te zeer bevestigd is, werkelijk was binnengerukt. Ik kan mij niet onthouden hier te vragen wat de man toch wel met zijne zoo gulle verklaring van des noods mede te willen optrekken bedoelen kan? Zoude het zijn, naar 's Hertogenbosch, bij voorbeeld, te trekken, mits dan *onder de voorwaarde* dat zich geen vijand op eenigen daarheen voerenden weg vertoone?

Militairen, zoo ik verneem, hebben de eer van het leger beleedigd geacht door een paar andere zinsneden in het zelfde nommer van het A. H. B. van vrijdag 29 October. Na het bericht dat de insurgenten de Roodepoort te Antwer-

*) Zie hierachter het *Verslag*.

pen waren binnenge trokken , leest men daar : „ dezelve „ was door meer dan duizend man hollandsche soldaten „ bezet, doch zij hebben bijna geen tegenstand ge- „ boden.” En vervolgens : „ De onderscheidene oor- „ logschepen , die op de Schelde lagen , hebben almede „ niets uitgerigt ; integendeel lieten zij ongemoeid batte- „ rijen langs de rivier door den vijand opwerpen , zon- „ der hem daarin het minst hinderlijk te zijn. Ik „ zag een’ gemeenen kerel aan een’ officier voor het „ front zijner soldaten den degen afnemen ; men liet „ hem ongestoord daarmede weglloopen , en de vent , „ met dit wapen voorzien , liep juichende door de stra- „ ten.” De correspondent van het A. H. B. brengt hier een geval bij , waarvan hij ooggetuige is geweest , en dat bovendien van onderscheidene andere kanten is bevestigd geworden. Hij deelt het mede zonder zich eenige aanmerking daarover te veroorlooven ; met al het eenvoudige der bewoordingen , wel is waar , is daaruit af te nemen dat het gebeurde den briefschrijver griefde. Maar wat bewijst dit anders dan dat hij met een voor het vaderland kloppend hart den betreurenswaardigen rampspoed aanzag ? In het gebeurde zelve ligt niets dat de eer van den gedachten officier of van zijne onderhebbende manschappen krenkt , even weinig als de eer van de bevelhebbers der oorlogschepen er door gekrenkt kan zijn , dat zij ongemoeid batterijen langs de rivier lieten opwerpen. Men zie daarover het officieel rapport in de Staats-Courant van den 1 November , waarin onder anderen met zoo vele woorden te lezen staat : „ Ten half twee ure , „ begonnen de munitelingen wederom op onze troepen — „ met geweer te vuren , hetgeen meer en meer toenam , „ zoodat de kolonel Sprenger — een en andermaal liet „ vragen of hij order kon geven om ook te vuren , het- „ welk echter door den generaal werd geweigerd , aange- „ zien Z. Exc. de gesloten kapitulatie in den volsten zin „ wilde navolgen ,” enz. Het A. H. B. kon enkel de

daadzaken vermelden; de reden daarvoor, het stellig bevel aan de krijgsmagt om geen geweld van wapenen te gebruiken, was alleen in het bereik van het regeringsblad. Maar wanneer alzoo de krijgsmagt geen tegenstand heeft kunnen of mogen doen, kon ook de vermelding der bloote daadzaak dat er geen tegenstand was gedaan, hare eer niet krenken, even weinig die van eenen bijzonderen officier of van zijne onderhebbende manschappen, wanneer de eerste zich zijnen degen moet laten afnemen, en de manschappen het moeten aanzien zonder dat de een noch de anderen er zich tegen mogen verzetten. Meer beleedigend voor de eer van het leger zoude schijnen te zijn het in de *Bredasche* courrant vermelde, dat de vijftiende afdeeling bij de affaire te Waelhem *geweigerd* had te ageren, alsmede in die van den 21 October, dat de eerste afdeeling infanterie een de huzzaren No. 8, bij de affaire van Lier *niet hadden willen* ageren.

Het zij evenwel erkend, dat in het zelfde nummer van het A. H. B. en wel onder aan de tweede bladzijde, een (met alle welmeenenden verheug ik mij des,) *onwaar* berigt is opgenomen. Dit was in de volgende bewoordingen vervat: „*Volgens partuciliere brieven uit Antwerpen aan een Huis van Commerce alhier*, zoude gisteren middag „uit Antwerpen aangekondigd zijn *dat de citadel zich „heeft overgegeven*, onder beding dat men de troepen „eenen vrijen aftogt zoude verleenen.” Dat de citadel van Antwerpen zich had overgegeven, is sedert, gelukwijzerwijze, bevonden *onwaar* te zijn. Maar in geen deele gaf dit mijnen beledigers het regt om het A. H. B. van *schandelijke logens* en *onrustbarende berigten* te beschuldigen.*)

Onrustbarend was het berigt niet, nadien de overgave der citadel, indien die werkelijk hadde plaats gehad,

*) Zie den hier achter medegedeelden brief van den heer S.

mitsgaders de daarbij, zoo gezegd werd, bedongen vrije aftogt der troepen, niet anders te beschouwen ware geweest dan in verband met de maatregelen, welke men ligt konde voorzien te zullen worden genomen om, in dat geval, met te meerder kracht de verdediging te bepalen tot het oud-nederlandsch grondgebied. Zoo weinig onrustbarend was dan het berigt, dat ik, na dat latere tijdingen ten eenenmaal tegenovergestelde berigten medebragten, door zeer welmenende lieden als hun gevoelen (waarin ik evenwel geenszins deele) heb hooren opperen dat het wensche-lijker ware geweest Antwerpen te laten varen, dan het ten koste van geweld te behouden.

Met al dat de tijding, gelukkigerwijze, gebleken is onwaar te zijn, was daarom het berigt geenszins *logenachtig*. Die wijze van samenstelling van een nieuwsblad zal moeten uitgevonden worden, waardoor men zoude kunnen vermijden immer eenig onwaar berigt op te nemen. Zoo las men voor eenigen tijd in de zoo zeer geachte *Haarlemsche Courant* het te eenemaal ongegronde berigt dat te Amsterdam een oproer onder de poldergasten was uitgebarsten. Zelfs dat dagblad, hetwelk in zijnen aanleg bestemd was om behalve ambtelijke stukken en aankondigingen geene andere dan officiële nieuwstijdingen mede te deelen, gaat niet zelden aan dat euvel mank; getuige het nommer van den 25 September waarin bij gelegenheid van het aanrukken van Z. K. H. Prins Frederik op Brussel, met zoo vele woorden te lezen stond: „Bij het verlaten der stad had de overbrenger van het „rapport zijne Koninklijke Hoogheid Prins Frederik ont- „moet, de Schaarbeeksche poort *binnen gaande*,” eene onwaarheid niet slechts in het daadzakelijke, maar daarenboven geschikt om de natie te eenemaal omtrent den waren toedragt der zaken te misleiden, en haar geheel onvoorbereid te doen blijven in het oogenblik wanneer, gelijk weinige dagen later geschiedde, hare moedbetooning zoude worden ingeroepen. Feilbaarheid hebben voor het overi-

ge dagbladschrijvers met andere beroepslieden gemeen, en het zoude mij bevreemden indien mijn belediger zelve van zich zoude kunnen beweren dat het hem nimmer in zijne handelsbetrekkingen ware voorgekomen, zelf een verkeerd aanzigt van zaken te hebben, of dit anderen mede te deelen. Maar om dit dan tot de hoedanigheid van *logenachtig* te kunnen brengen, zoude het met opzet moeten zijn geopperd, om te misleiden. En die aantijging kon, met betrekking tot het onderwerpelijke berigt, in geenerlei opzichte het A. H. B. treffen. Het daarin vermelde was in den volstrektsten zin waarheid. Name-lijk een *Huis van Commerce had particuliere brieven ontvangen, waarin uit Antwerpen was aangekondigd dat de citadel zich had overgegeven*. Meer heeft immers het A. H. B. niet gezegd. (*) Ook de oorspronkelijke berigtgever is in geen deele te onderstellen daarin te kwader trouw te hebben gehandeld; hij is blijkbaar in eene dwaling geweest, waaraan evenwel het wapperen der witte vlag op de citadel voet kon geven; de *logen* was enkel aan de zijde van de toen in de stad meester zijnde insurgenten, die het opsteken van die vlag op de medegedeelde valsche wijze verklaarden. Dat er voor het ove-

*) Die tijding was ook reeds in den namiddag *vóór* de uitgave van het A. H. B. ter Beurze verspreid, en ofschoon ik geene bevoegdheid meen te hebben om het Huis te noemen bij hetwelk het berigt was ingekomen, heeft het mij toegeschenen dat dit Huis er dien dag geenszins een geheim van heeft gemaakt. Alle de overige Antwerpsche berigten in het A. H. B. van Vrijdag 29 Oct. waren reeds dien morgen, zonder dat daaraan door mij de geringste publiciteit gegeven was, aan de commercie vrij algemeen bekend; getuige de neerslagtigheid en sombere stemming die op Donderdag morgen reeds voor beurstijd heerschte, zoodat toen reeds gevreesd werd dat de prijzen der fondsen eene aanmerkelijke daling zouden ondergaan. Dit zij enkel hier aangestipt om de ongerijmdheid aan te toonen van het begrip dat de tijdingen in het *eerst des avonds te negen ure uitgegeven* A. H. B. op den beursstand van dien middag eenigen invloed konden gehad hebben.

rige werkelijk door de citadel eene *kapitulatie* was aangegaan, (hoezeer dan enkel tot overgave der stadspoorten) blijkt uit het officieel rapport zelve, onderteekend door den kolonel-directeur der fortificatiën Van der Wijck, en in de Staats-Courant van den 4 November medegedeeld.

Daar nu eenmaal in het publiek de aandrift gegeven was om het A. H. B., en bepaaldelijk het nummer van Vrijdag 29 October, te doen beschouwen als zamengesteld met inzicht om *te ontmoedigen*, werden onderscheidene andere daarin voorkomende artikelen het onderwerp der openbare gesprekken. Zoo vonden sommigen stof tot berisping in het medegedeelde berigt *dat te Baerle de driekleurige vlag zoude opgestoken zijn*, alsmede de vermelding van het te Gorkum in omloop zijnde gerucht *dat het zelfde in Turnhout en Hoogstraten had plaats gegrepen*. Wel nu! De *Bredasche* courant, die in haar nummer van Maandag daarna, het eerstgemelde berigt voor eene logen verklaard had, meldde den volgenden dag, dat, behalve te Hoogstraten en Turnhout, ook nog te Beers, Merktplas, Wortel, enz. het driekleurige vaandel van de torens gewappert heeft. Zelfs voegt dat blad er nog bij dat de schut-terij van Turnhout de oproerkleur had aangenomen.

Anderen wederom, zoo mij verhaald is, misprezen in het meergenoemde A. H. B. van Vrijdag 29 October de zinsnede: « Het *plan* der muiters is, om op den Bosch en Bergen op Zoom te marcheren en naderhand Breda met ver-
« eenigde krachten te nemen.” Moeijelijk ik beken het, viel het mij te gissen wat toch hierin af te keuren was. Ware het eene voorbarige mededeeling geweest van een plan of van voorbereidselen daartoe van *onze* zijde, gelijk dit bij voorbeeld door de fransche oppositie-bladen tijdens de toerustingten tot de expeditie tegen Algiers geschiedde, begrijpelijk ware het dat welgezinden daarover hunne verontwaardiging hadden betoond. Maar het bekend maken

van het plan van den *vijand*? Wat nadeel kon daardoor ons worden toegebracht? Eindelijk verstond ik, dat men dit almede als *ontmoedigend* had opgevat. Wel hoe? waartoe dan toch, zoude ik vragen, het mobiel stellen der schutterijen, het aannemen van vrijwilligers, alle de oorlogstoebereidselen, indien te onderstellen ware, dat de vijand *geen* plan mogt hebben om, zoodra hij daartoe de noodige krachten zoude meenen te hebben, eenen aanval op Breda, 's Hertogenbosch, Bergen op Zoom, kortom op alle onze grensplaatsen te doen? Wel is waar, ook mij is menigeen voorgekomen, die nog steeds *rust* en *kalmte* predikté, terwijl onze dierbare Koning *te wapen* riep; maar ik mag het niet ontveinzen de zoodanigen geenszins onder de bestgezinden te rangschikken. Oud-Nederland gordt zich ten strijde; en waarom? Juist omdat bij den vijand het voornemen te onderstellen is om eerlang onze grenzen aan te tasten, en, mogt het hem gelukken die te vermeesteren, tot in onze eigene haardsteden door te dringen, en eenen de Celles en de Stassart wederom tot tirannen over Noord- en Zuid-Holland te maken. Zóó moet men mijns achtens zich doen hooren, wanneer men de opregte bedoeling heeft, om de Koninklijke oproeping te ondersteunen. Zoo schijnt het ook begrepen bij de reeds meermalen genoemde Bredasche courant, die, in haar nommer van den 2 October onder anderen, van de vaderlandsliefde en geestdrift van onze jongelingen gewagende, betuigt *met verlangen de hulp* dier vaderlandsche jongelingschaar *te gemoet te zien*, er bijvoegende: » eene goede uitrusting is zeker noodzakelijk, maar hoe *spoediger* zij geschiedt, hoe beter, want » met lang te toeven, *zou de hulp wel eens te laat kunnen komen*, wanneer de nood reeds op het hoogste » was geweest.” Zonderling! men wil het euvel duiden dat het A. H. B. den muitelingen het plan toeschrijft om » op den Bosch en Bergen op Zoom te marcheren en naderhand Breda met vereenigde krachten te nemen,”

en eilieve, wat zoude men er van moeten zeggen, indien eens juist het tegenovergestelde geschreven ware, indien het A. H. B. die tijding verklaard had van allen grond ontbloot te zijn, de verzekering gevende dat bij de opstandelingen vast besloten was zich binnen hunne eigene grenzen te houden en in geen geval eenige vijandelijkheid tegen de onze te plegen? Zoude niet, bij zulk eene verzekering, voorondersteld dat die geloof mogt vinden, een ieder zich genoopt gevoelen om de reeds aangegrepen wapenen af te leggen, of van de nog pas ingediende aanbieding terug te treden?

Mij dunkt, ik hoor mij hierop tegenwerpen: gij haddet noch het een noch het ander moeten plaatsen.

En alzoo voor zoo verre de inlandsche nieuwstijdingen betreft, tot die nietigheid vervallen, die in deze omstandigheden dat zoo bijzondere kenmerk van de officiële Staatscourant was! Maar behoeft het wel gezegd dat juist dit stilzwijgen der Staatscourant de meest algemeene berisping heeft ontmoet, en meer dan eenig ongunstig bericht, hoedanig ook, waarlijk *onrustbarende* was? Hebben niet alle onze noordnederlandsche redenerende tijdschriften, van welke kleur anders ook, (de belgischgezinde *Standaard* misschien alleen uitgezonderd,) zich afkeu-derwijze over dat stilzwijgen verklaard, en den wensch geuit dat men toch *weten* mogt wat er omging, alzoo de zekerheid van een onheil nog altoos minder pijnigende is dan de bange onvoldane twijfeling en gissing.

Gaf de Staatscourant nog eenig bericht uit de oproerige gewesten, dan was het geput uit de dagbladen der mui-tingen zelve. Het A. H. B. daarentegen heeft zich be-ijverd om zoo veel mogelijk overal zijne eigene particuliere correspondentien te hebben, en was daarom in tijdingen meestal andere nieuwsbladen voor. *Het is sedert twee maanden de Jobsbode geweest*, zoo spreken sommigen. Maar goede hemel! was het dan de schuld van het

A. H. B. dat in die twee maanden schier geene andere dan ongunstige tijdingen zijn ontvangen? Immers men heeft die ook in de andere nieuwsbladen gelezen; alleen omdat het A. H. B. die meestal het eerst gaf, bleef het verdriet, hetwelk niet de mededeeling, maar de staat van zaken zelve verwekte, altijd meer bijzonder het A. H. B. aangerekend

Daarbij heeft het A. H. B. het zich nogtans tot den duursten pligt gesteld zich steeds zoo veel immer mogelijk omtrent de zekerheid van eenig ontvangen berigt te vergewissen. Veelal niet enkel bouwende op het schrijven van den eigen correspondent, weten een aantal der aanzienlijkste handelshuizen hier ter stede bij eigen ervaring, hoe ik geene moeite voor mij zelve spaarde, noch zelfs schroomde hun last aan te doen, om mijne berigten met de bij hen ontvangene te komen vergelijken en mij aldus de meest mogelijke morele gewisheid te verschaffen. Van daar ook, dat sommige voorbarige of geheel verzonnen gunstige berigten, welke men wel eens in andere nieuwsbladen heeft kunnen lezen, niet in het A. H. B. zijn opgenomen. En waartoe toch eene kortstondige vleug van verheuging gegeven, om bij de onmiddelijk daarop volgende logenstraffing nog grievender de teleurstelling te doen zijn? Waartoe, bij voorbeeld, in de *Amsterdamsche Courant* van heden het stellige berigt dat onze troepen den vijand voorbij Lier, Mechelen en tot Vilvoorden hebben teruggeslagen, wanneer men morgen verplicht is te berigten dat hij integendeel Antwerpen is binngetrokken? De staat van zaken was ongunstig, het systeem van het A. H. B. is geweest dit niet te verbloemen, omdat verbloeming dien staat van zaken niet verbeterde, maar wel, door verdere koestering van laauwheid en onverschilligheid, dien nog kon doen verergeren.

Uit dien geest van echt vaderlandlievende opregtheid is dan ook de plaatsing voortgesproten van een berigt uit Breda, hetwelk ik hier in de laatste plaats aanhale, als,

naar de uitdrukking van iemand, gestrekt hebbende om de maat vol te meten van de kwade bedoelingen, welke ik in het A. H. B. van Vrijdag 29 Oct. zoude hebben aan den dag gelegd. De daarin gewraakte zinsnede was de volgende: „Hier is alles wel, *ofschoon de geest niet goed is*; maar zoodra de vesting goed in orde zal zijn (en „dit zal moeite kosten, *aangezien het volk niet aan de vestingwerken arbeiden wil*), verwacht men ook het in „beleg verklaren van deze stad.”

Dit was mij niet slechts van eene onbetwifelbaar geloofwaardige zijde toegekomen, maar heb ik bovendien langs onderscheidene kanalen de bevestiging daarvan tot mijn leedwezen bekomen. Wat het arbeidsvolk aan de vesting betreft, dit behoort, gelijk men weet, slechts voor een zeer gering gedeelte tot de bevolking der stad, en bestaat meerendeels uit lieden van de ommestreken en werkvolk van gestaakte publieke werken. Met te zeggen dat te Breda de geest *niet goed is*, was ook het oogmerk geenszins de ingezetenen dier stad te beleedigen; ik ken geen anderen *goeden geest* in dit oogenblik, dan de geest van en voor Oud-Nederland, de geest om goed en bloed op te zetten tot behoud van dat Oud-Nederland, de geest van vijandigheid tegen den vijand die dat Oud-Nederland mogt bedreigen. Wanneer *die* geest de geheelheid of althans de overgroote meerderheid van de bevolking eener stad bezielt, houde ik het daarvoor, dat de geest in die stad *goed is*; maar *niet goed* noem ik (even als mijn berigtgever), den geest van eene stad waar een zeer groot gedeelte der bevolking althans geen gruwen zoude hebben van met het grondgebied der muitelingen te worden vereenigd.

Te antwoorden valt daarop niet veel anders dan naar het gevoelen van sommigen: *maar waartoe zoodanig iets publiek gemaakt?*

Daartoe... dat men de waarheid wete! Bemanteling van de waarheid heeft den opstand laten ontstaan, aan-

wassen, rijp worden, en die geduchte kracht verkrijgen waardoor hij thans zegeviert. De kennis van den *waren* toedragt der zaken alleen kan mijns achtens aan den tegenstand daartegen kracht geven. De inwoners van Breda en andere noord-brabandsche steden *mogen* zeer brave lieden zijn, afkeerig zelfs van met de muitelingen gemeene zaak te maken, maar hun geest is voor ons Hollanders en Oud-Nederlanders *niet goed*, wanneer er bij hen gedachte aan kan zijn om bij de regeling der afscheiding het grondgebied van België zich te laten uitstrekken tot *aan den Moerdijk!* De aldus denkende kan niet met den geest bezielde zijn van goed en bloed op te offeren om den inval af te weren van een volk, tot hetwelk hij zelf toch eenmaal verlangt te zullen behooren. Moge het te hopen en te vertrouwen zijn dat onze dapperen daar geene tegenwerking zullen ontmoeten; het betaamt niettemin dat zij weten toch ook op gene groote *medewerking* te kunnen rekenen, opdat zij daarbij niet *misrekenen*; even als het aan Neêrlands geliefden Tweeden Koningszoon bij „het aanzoek der *meest welgezinde ingezetenen*” van Brussel heeft moeten gebeuren!

Onrustbarende heeft ondertusschen mijn beleediger, deze berigten genoemd. En de eenige onrust, die er uit is ontstaan, is alleen door hen gesticht die voorgaven, uit schroom voor onrust, de zamenstelling van het A. H. B. te verfoeijen. Hebben zij gemeend daarmede verknochtheid voor Koning en Vaderland aan den dag te leggen? Zij hebben niet anders gedaan dan wet en orde vèrtreden, op het spoor van die muitelingen zelve, tegen welke zij zich den schijn wilden geven partij te trekken.

Spoorzelen van laaghartiger aart hebben daartoe bijgedragen. Om deze aan te wijzen, moet ik mij, hoe huiverig ook om den lezer met mijne bijzondere zaken op te houden, eenige weinige woorden omtrent mijne vroe-

gere betrekkingen en het ontstaan en den eersten aanleg zelve van het A. H. B. veroorlooven.

Had mij reeds vóór acht jaren, in eenen nog slechts 22 jarigen ouderdom, de ijverige behartiging van eenen eigenen inlandschen commissiehandel, en vervolgens de mij jongeling benijdde associatie met het geachte Huis van J. C. Wächter, mij menigeen te onvriend gemaakt, meer euvel nog is mij door velen aangerekend dat ik, in jeugdig opbruischende regtlievendheid, mij durfde vermeten met een gedrukt geschrift op te treden tot aanwijzing strekkende van de veelvuldige, als een kanker den handel verknagende, en mij in mijne handelsbeschikkingen dagelijks voorkomende, *misbruiken der Makelaardij*. *) Onvermoeide vlijt en, mag ik zeggen, eenige handelskunde, deden mijn deelgenootschap van het Huis Wächter en Comp. aanvankelijk met eenen ongemeen gunstigen uitslag bekroonen, die wangunst verwekte. Den onmin van anderen haalde ik mij op den hals door mijne niet ontveinsde afkeuring van de bezwarende handelsusantien, waaraan, in weerwil van de pogingen van helderziende leden van de kamer van koop-handel en anderen, nog velen stijf gehecht bleven. De openbaarheid der handelsverrigtingen zelve, zoo als die in den aanleg lag van mijn met primo Januarij 1828 ondernomen *Algemeen Handels-Blad*, was eene nieuwigheid, waarover niet weinigen gebelgd waren.

Door de bekende uitgebreidheid mijner betrekkingen, vond ik ruime en geschikte gelegenheid om mij alle tot de zamenstelling van dit Blad benoodigde vaste particuliere correspondenten op alle voorname handelsplaatsen te yerschaffen, en wel zoodanige, op wier kunde en ongekrenkte handelstrouw ik mij volkomen kon verlaten.

*) In het werkje, getiteld: *De Regten en Pligten, mitsgaders Misbruiken, van het Makelaarschap. Door een Handelsvriend.* Amsterdam. Gedrukt bij A. Zweesaardt, 1827.

Spoedig zag ik ook mijne pogingen beloond door de algemeene erkenning dat zoo wel mijne buiten- als binnenlandsche handelsberigten en de zich daarop betrekken- de politieke tijdingen, naar waarheid, echt en onpartijdig bevonden werden, zoodat het A. H. B. eene belangstelling verwierf, welke ik naauwelijks, in zoo korten tijd, had durven verwachten, en waardoor juist hetzelfde mede op den stand der prijzen en markten, inzonderheid alhier, eenen merkbaaren invloed moest hebben. Doch juist deze, voor den weldenkenden, regtschapen Handelaar zoo welkome en gewenschte omstandigheid, hinderde daarentegen niet slechts sommige van onze Huizen, maar ook ettelijke Makelaars en vooral zoogenaamde Commissionairs, die binnenlandsche betrekkingen hadden en door de openbaarheid van de berigten in het A. H. B. niet zelden hunne bijzondere inzigten tegengewerkt zagën. In weerwil van hun ongenoegen, verkreeg het A. H. B. in het korte tijdsbestek van één jaar een waarlijk verbazend vertier, dat in het vervolg nog steeds toenemende bleef, doch diegenen, die mij om de opgenoemde redenen onvriend waren, mij geenszins meer genegen maakte.

Hierbij kwamen verdrietelijkheden van eene andere zijde. Zoo lang de rust in ons vaderland was ongeschokt gebleven, zoo lang nog geene dreigende wolken den staatkundigen horison verduisterden, bepaalde zich ook het A. H. B. minder regtstreeks met de politiek, en was het in deszelfs redactie in de eerste plaats en voornamelijk mijne bedoeling dienstbaar te zijn aan de bevordering van den bloei en de welvaart van alle takken van Nijverheid en Handel; maar toen de eerste zaden van twist en tweedragt in de belgische bladen begonnen verspreid te worden; toen de belgische factie steeds voortgang met geene poging onbeproefd te laten om de grondslagen onzer wettige Regering te ondermijnen en bij de natie tweedragt en miltzucht te stookken, kon het A. H. B.

geen lijdelijk aanschouwer blijven van alle de heillooze woelingen, die de tegenwoordige onheilen hebben voorbereid; toen scherpte ik mijne pen om de oproerige aanvallen der belgische dagbladen af te weren, en 's Lands Regering tegen den steeds toenemenden euvelmoed dier dagbladen te verdedigen en hare eer te wreken. Van toen af aan was het mij derhalve tot duuren pligt, de politieke drogredenen en valsche tijdingen te bestrijden van welke die dagbladen dagelijks vol waren; en toen nu cindelijk de onzalige opstand was uitgebarsten, was het voor het A. H. B. niet meer de zaak om handel en nijverheid maar wel de staatkundige gebeurtenissen en aangelegenheden die op dien handel en die nijverheid eenen onmiddelijke invloed uitoefenden of liever van welke zij geheel afhingen, als op den voorgrond te behandelen. Nu was het onze eerste pligt den Handel en het Publiek in het algemeen gelijken tred te doen honden met de dagelijks zwaarder en zwaarder op ons toedrijvende onweerswolken; met één woord, nu was onze taak geheel omgekeerd en de politiek was en is nu het eenige hetwelk voor het A. H. B. en inderdaad voor alle andere instellingen en aangelegenheden in de eerste plaats belangstelling kunne hebben. De opstand moest, natuurlijkerwijze, door deszelfs aart en schrikwekkenden voortgang alle onze belangen van handel en nijverheid gewelddadig schokken en aan alles eene andere, belaa tot dus verre maar al te noodlottige rigting geven. Mijn, zoo even gezegd, verdedigen onzer wettige Regering berokkende mij dan bij de dienstelingen der factie, onvatbaar voor het begrip dat iemand belangeloos de zaak des vaderlands zoude kunnen voorstaan, den zoo te eenemaal ongegronden smaadnaam van *ministerieelen soldeling*, en beleedigingen van allerlei aard in de openbare bladen, zoo verre gaande, dat een der belgische bladen zich niet ontzien heeft mij op ééne lijn te stellen met vreemdelingen, die, van welk nut ook hunne dienst mogt zijn,

nogtans met regt te achten waren niet anders dan om den gelde partij te hebben gekozen.

En ziedaar dat zelfde A. H. B., zoo men mijne belagers geloof mogt kunnen geven, eenklaps herschapen in een werktuig der belgische factie! zoo listig schuifelt daarbij de laster, dat men, ja, van aanvang aan in het A. H. B. den uitmuntendsten geest van Konings- en Vaderlandsliefde erkent, maar er dan bijvoegt: *sedert twee maanden is het omgedraaid en den opstand dienstbaar geworden.*

Geen enkel woord van wederlegging zoude die tegen allen schijn of wezenlijkheid aandruischende beschuldiging verdienen, ware het niet dat *napraten*, zonder kennis van zaken, en vooral zonder lust om door onderzoek zich die kennis te verschaffen, de doorgaande hebbelijkheid was geworden in dezen tijd welken men de eeuw der verlichting en van eigen waarde noemt. Voor niemand ook dergenen, die het A. H. B. bij aanhoudendheid hebben gelezen en zich de inzonderheid daarin sedert twee maanden opgenomene politieke vertogen herinneren, behoeft daarover een enkel woord verloren. Maar er zijn ook duizenden, die een nieuwsblad slechts ter loops en vlugtig in de hand nemen, en er dan welligt uitsluitenderwijze het *nieuws* in opzoeken. Op dezen, als onkundig van die bestendige strekking, zoude mogelijkerwijze de, voor het overige om de ongerijmdheid verbazende, aantijging eenigen indruk hebben kunnen maken. Mogt het hun te vergen, en zij in de gelegenheid zijn, om het A. H. B. van deszelfs eerste ontstaan aan, of zoo men wil, bepaaldelijk slechts van de beide verloopene maanden, tot en met het laatste onder mijne leiding verschenen nummer, oplettend na te lezen; ook de meest vooringenomene onder de zoodanigen, die mij tot verzaking van de mij boven alles dierbare trouw aan Koning en Vaderland konden bekwaam achten, zij hiermede openlijk opgeroepen tot dit onderzoek. Hij vorsche en spore na,

lette naauw toe, en toone mij eene enkele zinsnede aan, die mij mogt kunnen logenstraffen wanneer ik beweer dat juist *het tegendeel* in de beide verlooperfe maanden heeft plaats gehad, dat is, dat het A. H. B., in plaats van zich, gelijk zoo lange de tegenstand zich voornamelijk slechts door redeneringen openbaarde, te vergenoegen met eene altijd binnen de palen van bescheiden gematigdheid blijvende wederlegging, juist van het oogenblik aan dat het verraad tot feitelijkheid was overgeslagen, scherper toon heeft aangenomen, de personen en zaken met derzelve ware namen bestempelende, terwijl nog het veel te zachte woord „opstandelingen” in de pen van de schrijver van het nederlandsche regeringsblad scheen te verstijven, en vooral, van den eersten aanvang der rebellie aan, het oogpunt aangrijpende en vasthoudende van de thans eindelijk door Koning en Staten-Generaal plegtig erkende onbestaanbaarheid van alle verder staatkundig samenwezen met het eed en eer verzakende volk!

En waarom zoude ik mij niet mogen streelen met de gedachte van mede een wigkje in de schaal te hebben geworpen om dien gewenschten uitslag te helpen verkrijgen? Immers, zoo het maar al te waar is, dat de drukpers onberekenbare onheilen kan stichten, zoo moet het uit den aart der zaak ook waarheid zijn dat zij, uit goede inzichten bestuurd, eenen heilzamen invloed kan hebben.

IJdel is misschien mijn waan, maar ongaarne zage ik mij dien benomen; hij zal mij ten troost verstrekken, waarheen ik ook mijne schreden rigte bij het verlaten van de stad mijner geboorte, en misschien van het vaderland zelve, voor welks heil steeds mijn hart zoo vurig klopte.

De onderneming van het A. H. B. ten nutte van den handel, van mijn vaderland in het algemeen en van mijne geboortestad in het bijzonder, was het voorwerp mijner eerezucht; deszelfs bloei mijne wellust. Ik ben,

ik weet het, het slagtoffer van verachtelijke hartstogtelijkheid geweest. Maar in het openbaar gehoond en verguisd, als een lagen fielt verstooten van de Beurs, welke ik vijftien, mijn vader zestig jaren met eer had betreden, betaamt het mij niet, langer in eene betrekking te blijven, die mij, hoe onverdiend ook, dien onvergetelijken smaad heeft berokkend. Reeds sedert het gebeurde op vrijdag 29 Oct. heb ik mij aan de zamenstelling van het A. H. B. onttrokken; thans ben ik geslaagd om ook het eigendom van hetzelfde over te dragen.

Niet zonder een weemoedig gevoel neem ik thans, bij het ganschelijk ophouden mijner betrekking van eigenaar en eenigen zamensteller van het A. H. B., afscheid van deszelfs talrijke geachte lezers, en van de vele aanzienlijken in handels- of wetenschappelijken stand, die hetzelfde zoo vaak met gewigtige mededeelingen en andere bijdragen hebben begunstigd en welken alzoo een zoo aanmerkelijk deel toekomt van den algemeenen lof, welken het tot dus verre mogt behalen. Onveranderlijke innige dankbaarheid daarvoor blijft mij in het hart geprent. Moge deze openlijke opregte betuiging hun welgevallig zijn, en gunnen zij mij bij voortduring een toegenegen aandenken!

De hier voorafgaande blootlegging mijner staatkundige gevoelens heb ik gemeend mij zelve verschuldigd te zijn. In een tijdsgewricht als het tegenwoordige, kan geen welgezind ingezeten eenen laster, als mij aangedaan, met ongevoeligheid aanzien. Geen wraakgevoel daarover woont in mij; maar tegen openlijk ingeboezemde verdenkingen heb ik gemeend mij openlijk te moeten verdedigen. Mijne hartelijke heilbede vergezelle allen en een ieder mijner geachte vrienden en begunstigers. Ook het thans onder andere zamenstelling vervolgd wordende A. H. B. zij hunner welwillendheid aanbevolen. Van de meerdere bekwaamheid van den tegenwoordigen ondernemer is te wachten dat het in waarde en belangrijkheid steeds zal

toenemen. De tegenwoordige zamenstelling zal, vertrouwd ik, der vorige gelijk blijven; overtreffen zal zij die niet, in liefde voor Koning en Vaderland!

JACOB WILLEM VAN DEN BIESEN.

Amsterdam,
9 November 1830.

V E R S L A G.

Op Donderdag den 28 October, des avonds omstreeks tien ure mij in het Fransche Koffijhuis alhier vervoegd hebbende, was ik daar slechts weinige oogenblikken gezeten, toen de heer A. J. Saportas op mij toekwam, mij met hoogen toon de vraag toevoegende *van waar ik de logenachtige berigten uit Antwerpen en Breda had ontvangen, welke men dien avond in mijn blad *) opgenomen had gezien?* Ik antwoordde mij niet gerechtigd te achten de namen te noemen van de Handelshuizen en andere vrienden die mij met hunne mededeelingen begunstigten; doch dat de zelfde berigten, en zelfs nog meer omstandig geschrevene, dien namiddag ter Beurze bij velen waren bekend geweest. Plotseling vond nu gemelde heer A. J. Saportas goed, mij onder allerlei lage scheldwoorden te ontmoet te voeren, *dat ik geen ander doel had dan onrust en oproer te stoken*; hij wilde mij f 25, f 100 geven, indien ik hem de brieven kon aantoonen, uit welke ik de berigten, als *Particuliere Correspondentie* van Antwerpen en van Breda in mijn Blad geplaatst, getrokken had. Ik antwoordde in de eerste plaats met zijne f 25 of f 100 niets te maken te hebben, en overigens mijne eigene brieven naar gewoonte te hebben vergeleken en in overeenstemming gebragt met de tijdingen, die mij door

*) Het A. H. B., van Vrijdag 29 October, alhier des Donderdags avonds uitgegeven.

alhier gevestigde Handelshuizen, bij wijze van uittreksels uit hunne correspondentie, waren gesuppediteerd *). Gedurende eene verdere van de zijde van Saportas steeds heviger wordende woordenwisseling, kwamen nu een aantal andere zich aldaar bevindende personen op mij aandringen, tot dat ik, niets vermogende tegen lieden die geene redenen wilden verstaan, het koffijhuis verliet.

Des anderen daags schreef ik aan S. den hier volgende brief:

„ *Aan den Heer A. J. Saportas.*

„ Gij hebt u vermeten mij gister avond in het openbaar te hopen. Ik wil voor alsnog onderstellen dat uwe handelwijze ontsproten is uit drift, door de politieke gebeurtenissen veroorzaakt. Maar ook in dat geval heb ik regt van u te vorderen dat gij het ongelijk erkent; doch zoo gij niet edelmoedig genoeg zijt, bij meerdere kalmte te herstellen hetgeen gij in drift misdaan hebt, dan verklaar ik u bij deze dat ik u houden zal voor een man zonder karakter, zoo lange gij niet bereid zijt, op eene wijze als fatsoenlijke lieden betaamt, uwe imputatie vol te houden.

„ *Amsterdam, 29 September 1830.*

(get.) J. W. VAN DEN BIESEN.”

Daarop ontving ik een antwoord in de volgende bewoordingen:

„ *Aan den Heer J. W. van den Biesen.*

„ Toen ik uwe schandelijke logens en onrustwekkende berichten in het Handels-Blad van heden bedaard herlezen had, heeft het mij leed gedaan u niet nog meer gezegt te hebben. Ik herhaal u dus hier schriftelijk Mijnheer van den Biesen dat ik u houde voor een onruststoker, voor een verspreider van lo-

*) Ofschoon niet goedvindende den heer S op zijne zoo brutale aanvraag te wille te zijn, heb ik sedert de geheele correspondentie bij mij, van ieder der in gemeld Blad opgenomen artikelen, in gereedheid gelegd, om dezelve op de eerste aanvraag aan iedere bevoegde autoriteit te vertoonen.

genachtige berigten, geschikt om de ingezetenen van Amsterdam, en meer bijzonder een zeshonderdtal brave jongens, op den avond voor hun vertrek ter verdediging van het God-dank nog vrije vaderland, was het mogelijk te ontmoedigen; dan, op dezen kan ik u zeggen maakte u geschrijf geene de minste indruk; ik heb deze edele jongelingen deze morgen vol vuur en moed de stad zien verlaten, niettegenstaande uwe 8000 muitelingen op de plaats hunner bestemming aanrukken (zoo als gij meent), ik heb met genoegen een mijner zoonen in hunne gelederen gezien, hij gaat zijn Broeder vergezellen die reeds bij 's Konings leger staat ik zelve schoon vader van 8 kinderen ben bereid, is het nood, ter verdediging van het dierbaar vaderland, of ter uitdrijving van alle jezuitische geest en invloed op te trekken.

„ Ziedaar Mijnheer, hoe ik mijne imputatie volhoud jegens een man als van den Biesen, van wie ik geene verdere brieven verwacht en aan wie ik reeds te veel eer bewezen heb met zijn zot geschrijf te beantwoorden.

„ *Amsterdam*, 29 October 1830.

(get.) A. J. SAPORTAS.”

Alle de aanmerkingen daarlatende, tot welke de zoo openbare aanval van den vorigen avond, als dit, voor het minst zonderling te noemen, schrijven *) aanleiding zoude kunnen geven, staat mij nu nog feller aanranding en mishandeling te verhalen.

Mij naar gewoonte den 29 October ter Beurse begeven hebbende, had ik daar naauwelijks een kwartier uurs vertoefd, toen de Makelaar A. mij tegen het lijf kwam aandringen, mij tevens eene menigte scheldwoorden toevoegende. Bij hem waren nog eenige mij onbekende lieden, waarbij zich spoedig nog een aantal van dat slag voegden, zoo als er zich altijd op zulke algemeene plaatsen bevinden, en die, zonder nog eigenlijk te weten wat er gaande was, niets liever wenschten dan een zoogenaamd *Hoera-tje* te maken. Zoo werd ik onder stooten en slagen, met het geroep: *vermoordt hem! ver-*

*) Ik meen van mijne zijde te meerder recht te hebben om hetzelfde hier te doen afdrukken, daar de briefschrijver zich heeft verlustigd met het in de sociëteit Doctrina luide voor te lezen,

moordt hem! den schelm! den oproermaker! enz. tot aan het hek der Beurs voortgedrongen. Aldaar wilde men mij weder binnen de Beurs optrekken, ongetwijfeld om mij nog verder te mishandelen, hetwelk echter door eene welgelukte poging van de heeren K...., en J..... werd verijdeld. Maar nu werd ik met dreigende gebaren aangegrepen door een hoop gemeen, dat, naar allen schijn, zich daar met opzet bevond; de gemelde heeren poogden nogmaals dat volk van mij af te weren, maar terwijl toen nog van onderscheidene zijden binnen en buiten de Beurs, met het blijkbaar oogmerk om het gemeen te misleiden en tegen mij op te hitsen, geroepen werd: *sla hem dood, den ZAKKEROLDER, den DIEF, den OPROERMAKER, den BRABANDER*, enz., was het niet dan onder de verregaandste mishandelingen en beleedigingen, en toen reeds niet zonder levensgevaar, dat ik tot voor den deur van den Boekverkooper E. kwam, hopende daar vooreerst eene schuilplaats tegen de woede van het gepeupel te zullen vinden, doch wiens zoon, voor de deur staande, maar die op het slot gedaan hebbende, weigerde dezelve voor mij te openen. Nog steeds dus aan de zelfde gevaren blootgesteld, verder gekomen zijnde tot aan het huis van den heer L., waar de deur openstond, sprong ik in huis, en wierp door eene snelle beweging de deur achter mij toe. Het gemeen, onder-tusschen in eene ontelbare menigte voor de deur zamen-geschoold, eischte met dreigende gebaren mijne uitlevering, en maakte den genoemden heer zoo bevreesd, dat hij, in weerwil van alle mijne voorstellingen, niet slechts weigerde mij in zijn huis te houden, maar ook zelfs eenig ander middel te verschaffen om, al ware het door een dakvenster, de woede van het gepeupel te ontgaan. Zonder venderen omslag te maken opende hij zijne huis-deur, en daarop werd ik door het gemeen uit het voorhuis gesleept. Nu, echter, schoten, behalve de beide reeds gedachte heeren, meer andere welgekleede lieden, welke

ik tot mijn leedwezen in de confusie niet heb kunnen onderkennen, te mijner hulpe toe, en keerden de slagen af, met welke men van alle kanten op mij aanviel. De zamenscholing, waarvan sommigen zich van schoppen, stokken enz. voorzien hadden, was thans tot eene ontzettende menigte aangegroeid, en te midden derzelve werd ik voortgedrongen tot aan eene der op de Kalverstraat uitkomende stegen, alwaar ik onfeilbaar het slagtoffer van de verwoedheid van den opgeruiden hoop zoude geworden zijn, ware ik niet aan het uiteinde der steeg door den bovengedachten heer J. met eenen geweldigen ruk, waarmede hij zich geliet als wilde hij zelf mij te lijf gaan, uit de handen der woestelingen bevrijd geworden, zoodanigerwijze dat ik in het huis van den tabakskooper H. kon invlugten, die mij gereedelijk toestond bij hem te verwijlen tot dat de Schutterswacht tot mijn ontzetting zoude geroepen zijn. Door deze werd ik van uit den winkel van genoemden heer naar de hoofdwacht op het Paleis overgebracht, hetwelk nogtans door het mij geleidend detachement niet dan met de uiterste moeite en eigen gevaar heeft kunnen geschieden, nadien het gepeupel nog alle pogingen aanwendde om mij aan de schutters te ontrukken. Met de gevolgen van al het stooten en slaan, en daardoor toegebragte kneuzingen, ontkwam ik alzoo de mij toegedachte vermoordding.

Aan de wacht gekomen, die niet anders vermoedde dan dat, naar het geroep van het gepeupel, een zakkerolder of dief was opgebracht, werd ik daar terstond buiten eenigen toegang gesteld. Spoedig echter werden de manschappen door de officieren beter ingelicht, en ik ontmoette verder niets dan eene zeer heusche behandeling, tot dat ik, na drie uren onder hunne hoede vertoeft te hebben, wanneer de voor het paleis verzamelde menigte zich verstrooid had, onder beschutting van eenige mij op eenigen afstand begeleidende dienaren der politie, naar mijne woning kon wederkeeren.

